

Särskilt yttrande

Kommunstyrelsen 2020-04-14

Ärende 17 – Miljöbokslut 2019- inklusive uppföljning av kemikalieplan och odlingsstrategi

Förtydliga Miljöbokslutet

2019 års Miljöbokslut – som uppföljning av Södertälje kommuns Miljö- och klimatprogram 2018–2021 - ska nu läggas till handlingarna. Tills nästa år och nästa år och nästa år. Det är ett gediget arbete kontoret har åstadkommit, men det måste periodvis kännas som ett Sisyfosarbete. Det är de små myrstegens bokslut som i sin litenhet ska medverka till att uppfylla inte bara de lokalt satta målen för den interna kommunkoncernens alla verksamheter, utan även för Sveriges nationella mål och även FN:s Agenda 2030-mål, från det mycket lilla till det mycket stora. Det innefattar självfallet också Parisavtalets överenskommelse om att hålla den globala medeltemperaturen väl under 2 grader.

Vänsterpartiet har tidigare påtalat bristerna i att inskränka Klimat- och miljöprogrammet till enbart kommunkoncernen. Det kommunala bokslutet blir därmed väldigt internt och missar därmed de stora och nödvändiga klimat -och miljöförändringarna inom kommunens geografiska område. Vi har påtalat nödvändigheten i att bredda arbetet och inkludera både lokalt näringsliv och civilsamhället i omställningsarbetet – att skapa ”en lokal grön överenskommelse” där parterna går åt samma håll. För att ta fram redskap för ett sådant gemensamt arbete har Vänsterpartiet i motioner till fullmäktige föreslagit en utlysning av klimatnödläge, att kommunen inför en koldioxidbudget och ett klimatprotokoll. Med dessa på plats hade vi haft ett miljöbokslut som bättre visar varthän det baskar.

Vi har också tidigare påpekat att kriterierna för färgmarkeringarna är missvisande och alldeles för tillåtande. Tre punkter nämns för kriteriet grönt:

1. Åtgärder har gjorts under året

2. Effekten är att målet är uppnått för detta år
3. Målet är uppfyllt sedan tidigare

För kriteriet gult finns också tre punkter:

1. Målet är delvis uppfyllt
2. Åtgärder har gjorts under året för att nå målet men effekten kan inte ses ännu
3. Beslut av åtgärder har tagits och planerats under programperioden för att uppnå målet senast 2021

Slutligen finns för kriteriet rött också tre punkter:

1. Åtgärder har inte gjorts under året för att nå målet
2. Beslut av åtgärder har inte tagits och planerats in under programperioden för att uppnå målet senast 2021
3. Målet kräver beslut om omprioritering av resurser för flera parter för att uppnås

För att detta inte ska bli fritt för tolkning bör punkt 1 och 2 slås samman under grönt och likadant bör punkt 1 och 2 slås samman under gult. I annat fall kan punkt 1 under grönt vara detsamma som punkt 2 under gult och punkt 1 under gult kan vara detsamma som punkt 1 under rött.

Vidare saknas tidsramar genom i princip hela dokumentet. Mer rättvisande hade varit att visa var i förhållande till målet vi befinner oss och ifall vi rör oss tillräckligt snabbt åt rätt håll, helst i form av en tydlig tidsaxel.

Hur ser då bokslutet över Södertälje kommuns lokala kommunorganisatoriska klimat- och miljöarbete ut? Vad är då resultatet sedan den senaste uppföljningen för ett år sedan?

Sammanfattningsvis: man stretar på internt, men det går trögt. Av FN:s 17 globala mål redovisas åtta, inom vilka 25 % får godkänt och resten hamnar inom fältet påbörjat arbete eller underkänt. Och det med knappt tio år kvar till 2030.

Förändringarna i riktning mot de kommunala målen är knappast avläsbara, förutom att det pågår planering och i vissa fall ett arbete, samtidigt som det är sju ytterligare klimat- och miljöbokslut som ska tillkomma innan till exempel kommunens samtliga vattenförekomster ska ha god ekologisk status. Sju år går väldigt fort. Gult kort räcker inte, det borde vara rött.

Det nationella miljömålet om en giftfri miljö har inte gjort några större framsteg under 2019, men det finns en plan. Även här gäller rött kort.

Helt uppenbart är att där de kommunala resurserna lägger in en extra växel, där sker förändringar till det bättre. Ett sådant målområde är förvaltningen av den kommunala jordbruksmarken, inklusive ängar och hagar, med koppling till den under året framtagna odlingsstrategin. Det är bara att gratulera och hoppas att arbetet fortsätter i samma takt. Idén om den producerande och rekreerande jordbruksparken i Lina eller i Farsta skulle vara ett välkommet tillskott för Södertäljeborna och hela södra Stockholms Län.

Målstatus för det viktiga och avgörande klimatarbetet ser inte bra ut. Södertälje kommuns nettoutsläpp av växthusgaser ska minska med 100 % till 2030 och minskningstakten behöver öka avsevärt. Det är i detta sammanhang en lokal grön överenskommelse behövs, liksom även en lokal koldioxidbudget i likhet med ett flertal andra kommuner i Sverige. Det är ett sätt att ta rådighet över utvecklingen. Jo, det går att mäta hur många bilar i kommunens fordonssflotta som körs på förnyelsebara bränslen. Men hur säkerställt är att fordonsparkens användning av HVO-diesel inte innehåller importerad sydostasiatisk palmolja, när efterfrågan på biodrivmedel överstiger tillgången?

Och hur kan det faktum förklaras att målet om en fossilfri kommunkoncern anses vara uppnådd med 100 % förnyelsebar el och till stora delar förnyelsebar värme, när Södertälje kommuns samägda bolag Söderenergi till den europeiska fossilmarknaden säljer ut sina intjänade utsläppsrättigheter utan att ifrågasätta hållbarheten i detta? Det är strutspolitik. Något som vi i Vänsterpartiet har påtalat flera gånger. Det behöver inte upprepas, men i klimatarbetet måste Södertälje kommun skärpa sig.

Det finns ett enda självpåtaget rött kort i bokslutet och det handlar om luftkvalitén. Där går det inte att komma undan eftersom Naturvårdsverket har påpekat Södertälje kommuns överskridande av gränsvärdena för partiklar och för kväveoxider. Trafiken är boven i dramat och den nödvändiga åtgärden handlar om att reducera trafiken i centrala Södertälje. Men inte bara där, utan att även se till att hastighetsbegränsningar införs på E4/E20 genom Södertälje för att minska

uppkomsten av luftföroreningar kopplade till den nationella genomfartstrafik som Södertälje utsätts för.

Linda Sjögren (V)

Ersättare i kommunstyrelsen

